

Uredništvo in upravljanje
v Ljubljani, "Narodni dom".Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirani dopisi se ne spre-
jemajo.
Oglas po d.

PROLETARSKA

Izhaja tedensko.

Naročnina:

Letno	Din 48-
polletno	Din 24-
četrtletno	Din 12-

Za inozemstvo je dodati poštino.

ŠTEV. 13.

LETNIK 1

Ljubljana, dne 21. aprila 1923.

POSAMEZNA ŠTEVILKA 1 DINAR.

Delavstvo in državni upravni boj.

Klerikalci in Radičevci so zapletli državo v državnopravno bojo, t. j. za spremembo ustave. Ta čas pa počiva vse gospodarsko in socialno zakonodajstvo, uprava se ne more urediti. Od tega pa trpi ljudstvo veliko škodo. Klerikalci to vedo in hujskajo zoper državo, češ, da ni reda. Le oni so tisti, ki z državnopravnimi spori onemogočujejo ureditev. S tem netižno sovraštvo in to jim je voda na mlin.

Delavstvo nima interesa na državnopravnih bojih. Ono se zlasti ne more vneti za to, da bi bili na Hrvaškem in v Srbiji drugi socialno-politični zakoni nego v Sloveniji.

Kam bi prišli če bi n. pr. delavci v Sloveniji bili zavarovani, na Hrvaškem pa ne. Industrija bi se selila na Hrvaško in tako bi uplivalo nazaj, da bi tudi tu delavec izgubil vsako socialno politično varstvo. Socialnopolitična zakonodaja mora biti enotna in uprava se mora po enakih načelih voditi po vsej državi. Avtonomija v socialni politiki je prinesla korito dr. Gosarju in par agitatorjem SLS, a delavstvo je pahnila v nesrečo.

Ali ima delavec interes, da se šolstvo spravi v roke »avtonomije«? Ali je res zanj dobro, če iz učiteljev naredimo mežnarje, ali je taka šola kaj vredna? Delavec je nasprotno zainteresiran, da bo ravno toliko izobrazbe v Macedoniji kakor v Sloveniji. Že za to, ker mu potem ne bo stališča kvarilo nekvalificirano delavstvo iz krajev z nižjo kulturo. — Delavstvo ima torej nujen interes, da se šolstvo v vsej državi razvija po enakih načelih in da upliva na kulturno višje stoječi kraji, da potegnejo nižje k sebi navzgor, ne pa, da se od njih ocepijo.

Nasprotno pa je delavstvo v veliki meri interesirano, da je promet dober in poceni in te v celi državi, da morejo živiti k nam, naši izdelki pa h kupcem. Državnopravni spori zlasti nori plesi okoli Radiča, republike in avtonomije zavirajo vsak napredek.

Slovensko delavstvo zategadelj kliče: Proč z državnopravnimi prepri! Provedite ustavo in z njo podajte samoupravo okrajev in oblasti! Delajte na zenačenju in napredku gospodarske zakonodaje in uprave. Popravite socialnopolitične zakone! Ne gubite časa v praznem besedičenju, ali se naj politični šef v Zagrebu imenuje ban ali veliki župan!

Delavstvo stopa med agitatorje zoper varanje z avtonomizmom. — Dajte nam kruha, ne pa državno-pravnega kamenja!

Gibanje državnih nameščencev in železničarjev.

Osnovna zveza javnih nameščencev v Ljubljani in železničarske organizacije so začele že pred tedni veliko akcijo, da skupno zahtevajo izboljšanje materialnega položaja za javne nameščence. Že pred volitvami so se privedili po celi Sloveniji shodi, kjer naj bi se sprejele skupne resolucije in pokazala enodušnost vseh organizacij. Shodi so bili malo neprilicno prirejani baš pred volitvami, vendar so se povsod privedli, zlasti držali še zadosti nadstrankarsko, tako da politične stranke niso kaj mogle očitati tem priveditvam, zlasti one ne, ki so imele ali želele imeti profit. Sedaj so zopet privedile

organizacije malo demonstracijo v »Ljudskem domu«. Pred kratkim je imel akcijski odbor javno sejo, na katero je prišlo nebroj občinstva.

Iz referatov, ki so jih držali odborniki različnih organizacij, je odmeval ves težki položaj, v katerem se nahaja danes državni nameščeneec. Na seji se je tudi zvedelo, da je že storjen sklep, da se pozovejo vsi javni nameščenci in železničarji v celi državi, da podpirajo akcijo za izboljšanje svojega neznoznega materialnega stanja in da se bo v kratkem vlada opomnila s kratkotrajnim štrajkom na svoje dolžnosti nasproti svojim delojemalcem. Nekateri organizacije se ne zavedajo dolžnosti nasproti splošnosti, t. j. ako na primer društvo strojevodij v Ljubljani in centralni savez javnih namještenika v Beogradu. Od celega gibanja imamo utis, da je prav resno započeta zadeva, vključ v nekaterim osebnostim, v katere nimamo posebnega zaupanja. Ako ljudje kot Držaj in Benedičič ne znajo v sebi svoje strasti zadrževati in morajo lučati očitke stare premete vsebine v javni seji drugi koalirani organizaciji, potem se jih ne more smatrati kot verne in zanesljive borce. Take ljudi je treba odstraniti iz vodstva, sicer doživi akcijski odbor usoda koalicije številka 2. Ako hoče kdo voditi maso, mora vsako besedo in dejanje pretehtati. Makuc sicer malo komunistično fantazira kakor vedno ali on je danes nasproti drugim organizacijam soliden in se vzdržuje vsakih žalitev. — Da se pri teh nastopih ne da vse popolno urediti, je samo po sebi umevno. Interesantno je tudi, da se pri vseh nastopih menja predsedstvo. Tudi to je prav po našem mnenju, da ni ljubosumnosti in ne postane ena organizacija preveč oblastna nad drugimi.

Stališče »Unije« v tem gibanju je jasno, ona mora biti na strani delojemalcev. Lepa demokratična poteza tega gibanja je, da stoji delavstvo, uslužbenstvo in uradništvo v eni vrsti proti izkoriščevalcu. Tragično pri tem je le, da je nasprotna stranka država oziroma vlada, ki zanemarija svoje socialne dolžnosti ter pusti svoje uslužbenstvo stradati. Ne more biti nikakega zagovora za to vlado, ki je popolnoma v nemar pustila poletne in jesenske napore demokratične stranke proti draginji. Še tako zagrizeni nasprotniki demokratov morajo danes priznati, da je krivo današnje krize malega človeka opustitev protidraginjske akcije dr. Žerjava.

Vlada ima vse zahteve svojih uslužbencev v rokah. Ako misli, da ji bo uspelo z omalovaževanjem sedanje akcije in s silo zatreti odporno silo lačnih, se zelo moti. Niti Radič niti Pašič nista v stanu zaustaviti nove akcije razen ako začne vlada resno socialno akcijo. Gorje pa, ako se s strani temnih elementov sedanji nastop nameščencev izrablja v samopašne politične namene. Potem bodo nameščenci zopet prodani kakor so bili že večkrat. Našim somišljenikom priporočamo, da se strmejo za akcijski odbor, da pa bdijo nad njegovo čistostjo in nepristranostjo. Vlado pozivamo, da naj ne čaka, da bi se državni aparat ustavil.

Socijalni položaj delavskega razreda.

Zdravstvene razmere tovarniških delavcev.

Dolgo časa so se ljudje zoperstavliali tovarniškemu delu. Ali je

igrala vlogo stroga tovarniška disciplina ali odpor napram delu pri strojih sploh, to je težko določiti. — Morda je bil glavni činitelj priljubljenost domačega dela, domače obrti. Vsekakor so podjetniki morali v začetku nastavljeni ljudi, ki so prihajali iz preobljudenih krajev in ki so bili na najnižji stopnji življenjskega reda. Ker so bila v začetku, vsaj v večini slučajev, tudi sredstva prav skromna, se je varčevalo pri vsem, kar ni dalo direktnega profita. Tako so nastale v tovarnah škandalozne razmere in to tem lažje, ker delavstvo, navajeno na nesnago ni kazalo nobenega odpora. Nek nemški časopis pravi: »Zrak nekaterih predilnic je napolnjen s prahom, bela prevlaka pokriva stroje, tla so pa pokrita z gosto, limu podobno maso, sestojajo iz olja, prahu in raznih odpadkov. Iz hodnikov, ki vodijo naravnost v delavnice, prihajajo razni neprijetni duhovi in sopare. V mehaničnih delavnicah se človek komaj prerine med stroji, orodjem, obdelanimi kosi in drugo ropotijo. Tema vlada v vseh prostorih in mnoge nesreče imajo svoj izvor v teh razmerah«. Ta opis, ki ga podaja neki zapriseženi tovarniški inšpektor o začetnih razmerah v Švici, se lahko rabi tudi v splošnem.

Mnogo slabega je nastalo tudi iz tega, da so se tovarniški obrati uredili v poslopjih, ki so bila prvotno namenjena v druge svrhe. »V neki, prvotno v sobi urejeni delavnici so se postavljali najprej stroji, potem stroji, pravi neki bivši avstr. obrtni nadzornik; »ko je bil prostor premajhen, so se demolirale stene in sezidale druge, strojni inventar se je množil, končno se je nabavil parni stroj in prejšnje stanovanjsko poslopje se je spremenilo v tovarno, v kateri so postavljeni stroji v čudnem neredu«. Ampak tudi tedaj, če se je postavila nova zgradba, se je vsled nepoznanja higienskih zahtev vzelo nanje le malo obzira. Misli se je predvsem na to, da bo zgradba kolikor mogoče poceni in kolikor mogoče prostorna. Bila so to 5 ali 6 nadstropna poslopja z nizkimi dvoranami, majhnimi okni, ozkimi in strmimi stopnjicami. V rudokopih ni bilo boljše, kakor v tovarnah. »Ob konkurenci, ki je vladala med posestniki rudokopov«, pravi neko angleško poročilo od leta 1829, »so se izdatki v toliko zmanjševali, da so se komaj krile najnujnejše potrebe, da so se premagale le očitne fizične težkoče; in pri konkurenci med rudarji, ki jih je bilo čez potrebo, so se ti izpostavliali z veseljem pomembnim nevarnostim in škodljivim vplivom za plačo, ki je bila le malo višja od plače sosednih poljedelskih delavcev in to tem rajše, ker je delo v rudokopih omogočalo, da so dobičkonosno zaposlili svoje otroke. Ta dvojna konkurenca je popolnoma zadoščevala, da je velika večina rudokop obratovala ob slabem sušenju in slabo ventilaciji; mnogokrat s slabo zgrajenimi rovi, s slabim drogovjem, nesposobnimi strojniki, s slabo in nepravilno zgrajenimi in voznišči; in to je zrušilo mnogo življenj, udov in zdravja katerih statistika bi pokazala strahovito sliko«.

K slabim razmeram delovnih prostorov so se pridružile še nevarnosti proizvodnih procesov. Sekaleci v pilarnah, delavci pri stoparnih stekla in tovarnah porcelana, brusarji jeklene robe, medi, draguljev ali stekla, kopači premoga, delavke, ki so zaposlene pri čiščenju lana in pavole, pri sortiranju cunj, papirja itd., vsi ti tripijo vsled prahu, ki se razvija in katerega posledice so katari zračnih

vodov, pljučnica in jetika kot nekeke spoklicne bolezni«.

Najhujše pa učinkujejo fosfor, živo srebro, svinec, kositer in arzenik; delavstvo v enakih in sličnih podetjih je izpostavljeno nevarnim posledicam zastrupljenja. Prvi znaki zastrupljenja z živim srebrom so pri raznih individualnih različni; pokaže se vnetje sluznic v ustih, obolenje želodca in črevesni katar. V nadaljnjem se pa pokažejo posledice na živčnem sistemu. Bolniki oslabijo, postanejo blede in suhi. Glavobol, mnogokrat jako intenziven, vrtenje v glavi in šumenje v ušesih so nadaljne posledice. Sredi velika duševna razdraženost. Najmanjši pojav lahko povzroči razburjenje, ki je slično napadom umobolnih. V ekstremitetah ima bolnik občutek, kakor da bi lezli mravljinici in druga motenja, pregibi so boleči in vsled tega le pomanjkljivo rabni. Bolnik se začne tresti. V teku bolezni odpove mišičevje. »Čudna igra brezmejnne anarhije se začne na polju živčevja«, pravi neki pisatelj. Ravno tako nevarna so zastrupljenja s fosforjem, katerim so izpostavljeni delavci v tovarnah vžgalic. Ti slučajji so, po zdravniških skušnjah, »doneski k najžalostnejšim slikam pasionske zgodovine človeštva«.

Tudi vpliv mokrega in vročega zraka (pare), ki se rabi pri nekaterih proizvodnih procesih, nadalje ropot strojev, z ogljikovim dioksidom (ogljeno kislino) napolnjen zrak, ki ga kvari dihanje in plinova luč, je jako škodljiv. Razumljivo je tedaj, da se je marsikatera tovarna smatrala za kapitalistični inferno in da je bilo življenje v njej hujše nego v kaznilnici.

Klerikalno delo za ljudstvo.

Vsakdanje življenje je vedno ostrejšje in težavnije. Tržna poročila govore o dvigu cen. Vsaka družina, zlasti pa še družina delavca ječi pod to težo. Tudi vsak posameznik.

Modrost državne politike je v tem in samo v tem, da olajša državljanom življenje in da ustvari za vse državljane možnost dela in zaslužka. In to po načelih pravičnosti in poštenosti.

Država, to je, mi sami imamo to modrost izvrševati potom izvoljenih poslancev, ki imajo nalogo, da vse svoje moči in zmožnosti posvetijo ljudskemu blagru. Ako ljudstvo tiči v nevarnosti in se od dne do dne globlje pogreza v telesni in duševni prepad, je dolžnost od ljudstva izvoljenih poslancev, da gredo hitro na delo, da odstranijo najhujše in šele ko so odstranili največje nevarnosti, morejo razmišljati o vseh drugih potrebnih ali navidezno potrebnih stvareh. Če se hiša podira, jo moramo najprej podpreti, potem šele bomo premišljevali, s kakšno barvo bomo preslikali stene po sobah.

Pri nas v Sloveniji so se volilcem že kar sline cedile, ko so poslušali klerikalne in socialistične agitatorje. Klerikalci so v svoji brezvestnosti v okna razstavili najbolj masne pečenke in so povzročili največ slin. Zmagali so tako, da so se zmage ustrašili. Volilci so se vsuli v klerikalni tabor, v katerem pa ni Kristusa, ki bi z enim hlebom kruha nasitil sto tisoč Slovencev. Socialistične stranke so propadle, ker so se celo življenje redile od samega obljubovanja sploh nemogočih stvari. Dela, onega vztrajnega in premišljenega dela, ki rodi uspehe, te stranke niso nikdar poznale. Delavstvo je postalo obljubeno, v želodcu pa lačno in šlo je k

tistemu, ki je še več in še bolj kramarsko ponujal obljube. Pa tudi tega bo obljubovanje zadavilo, kajti ljudstvo hoče le cenejše zemlje; kdor mu jih bo dal, ta bo njegov.

Klerikalci so dobili formalno zupanje slovenskega ljudstva. Ljudstvo je od prve skrinjice pričakovalo, da pokaže resno voljo in zadosi moči, da obljube izpolni in naj stane kar hoče, tudi če bi moralo začasno iti skozi ogenj in vihar — za blagor ljudstva.

Mesto skozi ogenj in vihar trdega dela pa je šla kler. stranka v vihar besedi. Mesto v Beograd, kjer je torišče dela za državo, je šla v Zagreb k Radiću, da z njim zasanja o nekih prečudnih stvareh, ki so našemu človeku nerazumljive in ki lačnega želodca in praznega žepa prav nič ne brigajo. Korošec in Radić sta se menila o tem, kako bi bila republika poleg kralja, kako bi se moral kronati hrvaški ban, ali naj bo njegov voz vprežen v štiri ali šest parov konj. Zmerjala sta Srbe s tretelnimi in magarci sta naganjala posamezne srbske državnike, ki so prišli, da slišijo za resne čase resno besedo. Izražala sta svojo jezo o tem, da je kralj Aleksander še vedno kralj v Beogradu, ko bi moral to mesto že davno odstopiti kakemu Brejcu ali Radiću. — Gruntala sta o tem, kako bi iz te ali druge vasi odstranila učitelja, ki ni volil z njimi; kovala sta načrte, kako bi v Ljubljani odstavila tega in tega uradnika in na njegovo mesto posadila kakega svojega prijatelja. Govorila sta tako, kakor govori norce, ki gleda gorečo hišo in vpije, da to ni nič hudega.

Niti besede gospoda Korošec in Radić nista znila o izjednačenju davkov, o odpravi draginje, o ureditvi delavčevih prejemkov in o sto in sto drugih nujnih gospodarskih potrebah.

Za vse ono, kar ljudstvo najbolj boli, v Zagrebu, kjer je hotel Korošec pomagati slovenskemu ljudstvu, ni bilo lepe besede. Najbrže si je gosp. Korošec mislil, da bo potrpežljivo in nezavedno ljudstvo še vedno z njim in magari mu z nožem reže žile na vratu.

Čvekali so prazne besede Korošec, Brejc in Brodar in vsi njegovi prijatelji, ki mislijo, da je slovensko ljudstvo neumno dovolj, da bo vse to požrlo. S svojim govoricenjem so razpalili strasti bratov Srbov, ki se tudi ne puste žaliti. Klerikalci so v svoji nezmožnosti otežkočili drugim resnim strankam, da potegnejo voz iz blata.

Medtem pa se voz pogreza in mi vsi letimo strmo navzdol.

Če je v hiši nered, je treba stopiti v hišo, da se nered odstrani. — Klerikalci tega niso storili, ker nimajo zato potrebnih zmožnosti in

možnosti. To resnico prikrivajo z grdimi in lepimi besedami v časopisju, raz prižnic in po shodih.

Ljudstvu se je povedalo, kdo je Juda Iskarijot. Ali ga bo še prištevilo med apostole?

Izid volitev.

Število oddanih glasov se je od volitev v ustavotvorno skupščino pri letošnjih volitvah v narodno skupščino povečalo za 480.735. Radikalni glasovi so narasli za 263.725 (skoraj 100 odstotkov), Radičevci za 234.460 (preko 100 odstotkov), demokrati za 65.000 (okrog 20 odstotkov). Najbolj so napredovali na glasovih Radičevci. Veliko pa so nazadovali komunisti (izgubili so 180.000 glasov), samostojneži (SKS), ki so izgubili 22.000 glasov in hrvatski zajedničarji (ki so izgubili od 25.867 glasov, kar 24.497, torej skoraj vse). Silka se je zelo izpremenila. Komunisti so doživeli strahovit poraz in niso dobili sploh nobenega poslanca več, enako hrvatski zajedničarji; samostojneži so dobili po milosti ostanka en mandat, s čimur so rešili le še mesarskega ministra n. r. Puelja. Več malih stranic, med njimi tudi nesesarji (NSS) so pa sploh izginili.

Po številu poslancev je moč strank tako-le razdeljena: radikali 108, Radičevci 70, demokrati 52, klerikalci 21, bosanski muslimanarji 18, Džemijet (južnosrbski Turki) 14, srbski kmetje 8, Nemci 8, hrvatski klerikalci 3, socialisti 3, Trumbić 2, črnogorski separatisti 2, Radičevi dezertjerji 2, samostojni 1, sbška stranka 1, romunska stranka 1. (skupaj 313). — Najceneje (po številu glasov seveda, ne pa po številu dinarjev, ki so šli za podkupovanje) so dobili en mandat radikali (za 5070 glasov), najdražje pa so ga plačali (z glasovi gotovo, ali tudi z dinarji, se ne ve) socialdemokratje; ti reveži so morali za en mandat dati nad 25 tisoč glasov. Ravno v sredi so demokrati; izmed 15 strank jih je 7 potrebovalo več, 7 pa manj glasov za en mandat. Srednja pot — solidna pot.

Evropske spletke

so še vedno v zapletanju in konferenc se ne bo zmanjkalo. Turki hočejo nadaljevati mirovno konferenco, ki so jo pred meseci prekinili. Med tem so se Grki in Turki že malo opomogli, eni od zmagovanja, drugi od premaganja in revolucije in tako bomo v kratkem doživeli en mirovni sklep. To so naši najbližji sosedi zato se moramo interesirati za njihovo politiko. Z Grki ima naša država važen račun radi Soluna. Ako

hočejo Grki kaj dobička od nas, nam morajo dati prostor v Solunskem pristanišču. Vrše se ravnokar dogovori o tem.

Madžarska doživlja danes politično krizo. Še vedno straše tam s Habsburžani in njihovi prijatelji. Z našo državo je prav neznatno bolje razmerje.

Italija še vedno drži roko nad Reko in dogovor z nami ne gre naprej. Mi lahko čakamo, ker že čakamo pet let, smo se že navadili čakati. Italija gospoda Mussolinija je hotela prečistiti stari državni spor z Vatikanom. Radi lepih oči papeževih je Mussolini odpovedal ljubezen prostozidarjem ter je še kralja spodil ven iz te pobožne papeževlje družbe. Ali vodnik italijanske ljudske stranke dela svojo politiko organiziranja klerikalne Italije in danes stoji Mussolini na razpotju. — Gospodarsko je pa Italija pod Mussolinijem krepkejša kot prej.

Nemčija govori potem svojih ministrov in mešetarjev in čaka odgovora Francije. Ali videti je, da Francija ne odgovori ničesar, dokler Nemčija ne pride z oficijelno ponudbo za rešitev spora v reparacijskem vprašanju.

Rusija je tudi v novi krizi. Ljennin rdeči car umira. Upori proti cerkveni nasilni politiki komunističnih generalov so na dnevnem redu. V zadnjem času so menda celo papeža obsodili na smrt, ker ruje proti sovjetom. Slovenčevi komunisti so sedaj kar utihnili, odkar je bil prelat Butkovejč ustrelen.

Celo iz Kine se poroča, da se je kineška mornarica uprla.

Prav za prav se mi zdijo najbolje tiste države, o katerih se malo čita, malo piše ali pa govori. Naša država žali bože ni med temi!

Zahtevajte naš list v vseh javnih lokalih, kavarnah, gostilnah, brivnicah itd.

Inozemstvo.

V Turčiji alkohol prepovedan. — Turška vlada je odredila, da se pričeni s 5. aprilom v Turčiji ne smejo več prodajati alkoholne pijače. Zavezniki se pogaja o izjemnem privilegiju tujih državljanov za uživanje alkohola.

Epidemija kuge v Indiji. V mnogih provincah Indije razsaja nevarna nalezljiva bolezen kuga. V zadnjem tednu meseca marca je umrlo za kugo nad 8 tisoč oseb.

V Nemčiji so v veletrgovinah cene znatno padle. Živež se je pocenil za približno 22 odstotkov. Le pri nas v Jugoslaviji se cene skoro vsak dan dvignejo za par odstotkov.

Mussolini za 50 letni mir. Proti pariškemu občinskemu svetniku Missoffeu je Mussolini izjavil, da je splošni mir med narodi le lepa sanja. Delajmo na to, da zagotovimo mir vsaj 50 let. Za nami pridejo drugi, ki bodo naše delo nadaljevali. Če ljubimo lastno domovino in se razumemo z vsemi sosedi, je mogoč mir z vsemi narodi.

Tri ameriške banke propadle. In sicer banka italijanskih bratov Vicenzo Tisbo & Brothers, katere polom bo spravil v prvi vrsti italijanske izseljence ob dva milijona dolarjev. Dalje čikaška banka Logan Squire Trust and Savings Company ter Sixteenth Street State Bank.

Nova zveza se namerava skleniti med Rusijo in Nemčijo, v to svrhu je baje radi tega odpotoval v Moskvo general Mackensen, kjer se bodo vršila pogajanja z ljudskim komisarjem vojske in mornarice Trockim, v imenu berlinske vlade. V kolikor so znane podrobnosti te nemško-sovjetske akcije, trdijo, da bo sklenjena pogodba v smislu medsebojne vojaške pomoči in sicer v slučaju defenzive ali ofenzive.

Polkovnik Roselli proti fašizmu. Pred kratkim se je vršil fašistovski kongres v Genovi. Zborovanja se je udeležil tudi polkovnik Roselli. Med govori se je nenadoma začel glasen klic: Dol s fašisti! Živela svobodna Italija! Navzoči so takoj konstatirali, da je to vzkliknil polkovnik Roselli, ki je za časa vojne potopil avstro-ogrsko bojno ladjo Viribus Unitis. Policija ga je komaj zaščitila pred pobesnelimi fašisti. Pri zaslišanju je polkovnik izjavil, da je hotel samo demonstrirati proti fašistom, ker ne odobrava njihove politike, katero smatra nesrečno za Italijo.

Iz Londonskih časopisov se bere, da je iz uradne statistike petrograjskega političnega okraja razvidno, da je bilo tamkaj ustreljenih meseca januarja in februarja 212 oseb.

Domače vesti.

V Zalogu pri Ljubljani se je prošli četrtek odigrala rodbinska žalogra. Železniški delavec Ščuka je zadržal svojo ženo.

Samoumor. Katnik Ivan, paznik v pivovarni Union v Ljubljani si je dne 8. t. m. na svojem stanovanju v pivovarni prerezal z britvijo vrat. Pripeljali so ga v bolnico. Vzrok samounora je bila baje hipna blaznost.

Nepošten detektiv. V Zagrebu so odpustili iz službe in izročili državnemu pravdnistvu detektiva Franja Parečica, ker je zlorabil uradno oblast in izvršil več poneverb.

Aretiran vojašk begunec. V nekem zagrebškem prenočišču je bil te dni aretiran neki mladenič, ki se je

Podlistek.

R. S.

Hudobna hči.

X.

Ko se je Bičev Lojze vrnil iz zapora, so ravno razprodajali obširno Korenetovo posestvo.

Po oprostilni razsodbi je Marjana sicer mislila, da bo sedaj slednjič vendarle dobila posestvo ona. Neža ni zahtevala niti svojega deleža. Hotela je ostati kar pri sestri in je izgubila vsako veselje za možitev. Kajti Gorjančev Matevž ni prišel več blizu, kot bi se bal družiti se z rodbino, nad katero vlada zli duh, z drugim se pa sploh ni marala razgovarjati. In tako sta delali načrte, kako bosta lepo skupaj živeli in gospodarili na domu.

Ali usoda je zopet hotela drugače. Komu pripade posestvo, oziroma kako se ima razdeliti dedščina, o tem je imela odločiti pristojna oblast. Možem, sorodnikom in županu je bilo žal, da bi se razkosalo najlepše posestvo v fari. Zato so prišli k Marjani in ji prigovarjali, naj se sestre in brat lepo med seboj sporazumejo, ker bi bilo sicer na škodo vsem — v prvi vrsti pa gruntu. Marjana pa je

bila svojeglavna in o kakem sporazumu ni hotela nič slišati: »Zakaj in s kom naj bi se sporazumela? Sestri in brat so že dobili, kar jim gre. Ti nimajo ničesar več zahtevati. Posestvo pripade nama z Nežo!»

Župan pa je bil pameten in prevrten mož, razen tega je pa tudi poznal postave in vedel, da ne bo šlo tako gladko, kot si predstavlja Marjana. Zato ji je vnovič začel prijazno prigovarjati: »Marjana, bodi pametna! Joža naj prevzame posestvo, vedve z Nežo pa dobita lepo doto, da se lahko pripravita h kakim dobri hiši. Tako bo za vse dobro. Za vaju, za fanta in za grunt. Če se pa nočete sporazumeti na tej podlagi, potem boš videla, da se bo vse razbilo in da ne bo imel nobeden posestva. Posestvo se bo razprodalo in razkosalo in izkupiček se bo razdelil med vse, ne samo med vaju. Tudi sestri, ki sta že omoženi in Joža bodo morali dobiti še nekaj. S tem moraš računati!»

»Da bi tudi one dve še kaj dobile — in Joža? To vendar ne gre! To je nemogoče! To bi bilo krivično! Saj so vendar vsi dobili še preveč! Posestvo gre nama, ki delava na njem!« se je jezila Marjana.

»Motiš se, Marjana,« je rekel župan mirno. »Gospodarka ne bo pristala

na tvoje razloge, zlasti ker je fant tu, kateri bi bil moral dobiti grunt, pa ga ni dobil samo zato, ker se ni ženil po volji. Zato te svarim še enkrat in te prosim, da me poslušas, dokler je še čas.»

Neža je bila popolnoma zadovoljna z županovim predlogom, Marjana pa si ni dala nič dopovedati. Ošinila je sestro z ostrim pogledom, kot bi ji hotela zapovedati, naj molči, nato pa je kljubovalno izjavila: »Nikoli se ne bo šopirila Jožetova žena na našem posestvu. Ne maram je in zaradi nje ne maram tudi njega! Ta grda baba, ki je spravila našo mater v prezgodnji grob, ker je reva toliko žalovala zaradi zapeljanega siná, naj bi sedaj ukazovala v Korenetovi hiši! Nikoli ne! Rajši vidim, da se vse razdeli, da se grunt razbije in da gremo vsi po svetu, kot da bi se to zgodilo. Naj torej naredi gospodarka, kot se ji zdi, da je prav! Naj se proda, vse naj se proda!»

Župan in možje so se trudili še nekaj časa, če bi se dala vendarle še pregovoriti. Ko so pa videli, da je vse zastoj, so zopet odšli.

In tako se je pristojna oblast po zaslišanju mož in župana odločila, da se Korenetov grunt razdeli in razproda in da dobe vsi otroci enake deleže.

Zalostno je bilo gledati in srce je bolelo Bičevega Lojzeta, ko je videl, kako se trga lepo posestvo, na katerem je nekoč mislil, da bo on gospodaril s svojo Tineo. Obširni gozdovi, bogate njive in lepi travniki so se prodajali za slepo ceno. Živina je šla iz hleva, vozove so odpeljavali in gospodarsko orodje na njih. Šla je hiša z gospodarskimi poslopji vred in prodano je bilo tudi pohištvo in oprema in vse, vse. Tako je hotela Marjana. Človek bi se razjokal nad njeno svojeglavnostjo in hudobnostjo.

Dasi so se prodale vse reči daleč pod resnično ceno, vendar je znašal izkupiček ogromno svoto, ki se je natc razdelila med dediče.

Kako prav je prišla nepričakovana dedščina sosedu Markonu! Sedaj je slednjič vendar mogel pošteno popraviti hišo in gospodarska poslopja. Nekaj denarja pa mu je še ostalo in tega je naložil v hranilnici. Bil je ves srečen in ponosen, da bo sedaj njegova edinka, ki je med tem postala že lepa deklica in ki bo po njem podedovala vse, lahko dobila bogatega ženina...

Kotar v Hudj vasi je tudi dobro porabil lahko pridobljeni denar. Najprej je dal podreti staro zidnico in svinjak pred hišo in tako pridobil lep prostor ob cesti. Razen tega pa je

Dopisi.

Iz Tržica. Delavstvo se nahaja pri nas v zelo slabem položaju. Nihče se ne zveni za zatiranega delavca; povsod še prevladuje nemškutarja in mnogi imajo še vedno strah pred naduteži. Ker ni delavstvo združeno v eni organizaciji, ampak je razcepljeno na vse vetrove. Sicer se je delavstvo začelo zanimati za ustanovitve strokovne organizacije SSDU. Kmalu bomo imeli lepo število članov. Začetek je storjen. Res je, da nas ni še toliko. Nadaljevali bomo delo za novo združenje v organizacijo. V nedeljo smo pridobili več novih članov, obenem tudi novih naročnikov.

Iz Strazišča. Gospod urednik! Zadnja dopisa, ki ste jih objavili iz Strazišča, sta v živo zadela Majdičevih mlinarjev internacionalo. Prav mirni so sedaj postali ti naši mlinarji, ne brigajo se prav nič več za našo organizacijo. Mogoče je, da počasi še pridejo v našo organizacijo. Torej dopisi so vsekakor koristili. Prosim Vas pa, da mi vsak dopis, ki ga Vam pošljem objavite, ker kar napišem, za to tudi odgovarjam.

Janez Povsod.

Jezerško. Malo se sliši iz našega kraja, če ravno je pri nas dosti gozdnega delavstva. Gotovo si misli marsikdo, da živimo tu v največjem zadovoljstvu, toda temu je ravno narobe. Prav lepo bi lahko živeli, ako bi ne bilo tu med nami raznih hujskancev, ki delajo razdor in rušijo složnost. Povemo pa že vsem tistim, ki so prihajali med nas, da bi nas zadovoljili, naj ne pridejo več. Začelo se je tudi že nam delavcem svitati in vemo sami kaj je dobro za nas. Mi hočemo postati zavedni in se nočemo več prodajati raznim internacionalam, katere vodijo razni renegati in drugi taki nezadovoljneži, ki mislijo, da jim ravno delavec mora biti za štafažo. Pri nas jim je to za vedno odklenkalo, naj poskusijo to drugje.

Narodni delavec.

Konjice. Ni čuda, da je pri nas delavstvo v vseh ozirih tako zapuščeno, saj ni stanovsko organizirano. Ker je dosedaj vladala SLS, si naših razmer tudi nismo mogli zboljšati, kajti gospodje v črnih suknjah in pri dobro obloženih mizah niso čutili še nobenega pomanjkanja, zato pa tudi niso pustili, da bi se naš delavec kje organiziral. Ker je danes pa naš delavski položaj tako obupen, da dalje ne gre, zato sklicujemo za v soboto zvečer ob 8. uri tu v Konjicah v Narodnem domu sestanek, na katerega vabimo vse delavstvo, predvsem pa delavstvo iz tobačne tovarne. — Delavec.

Boreci. Pri nas v opekarni smo bolj tihi ljudje in zato tudi svet malo zve, kakšne ljudi imamo tukaj kot poslovodje. Poslovodja v tukajšnji opekarni je Anton Rajh, zagrižen klerikalcec ter velik sovražnik organiziranega delavstva. On še vedno misli, da vse delavstvo mora biti organizirano v klerikalni stranki. Kdor bi njegovega mišljenja, pa mu že grozi z odpustitvijo. Svetujemo mu, da se tega enkrat za vselej odvadi, ker drugače smo prisiljeni tudi mi povedati vse, in takrat bo Rajh drugače plesal. Le dobro naj se premisli, da je bil on sam delavec in večji revež, kakor smo pa mi danes. Mi ga opozarjamo, da naša potrpežljivost mineva, naj se zaveda, da mi še odpuščamo.

Delavci opekarni.

Ribnica. Nisem imel namena poročati, ali ker sem pred kratkim čital v krščansko-socialnem trobilu njihovo samohvalo, moram. Pišejo, da delajo reklame, kakor bi bili res mi vsi delavci krščanski socialisti. Bil nas je več organiziranih, a tisti čas so minuli, a ne bodo več prišli. P. znamo vas dobro, da obetate na strokovnih shodih to in ono, ne storite pa ničesar za delavstvo, ampak skrbite le zase. Zato tudi propadate. Kajne bliža se čas suše.

Ribenčan.

Iz Mokronoga. Zadnjič smo Vam omenili samo to, da ustanovljamo pri nas Samostojno strokovno de-

Ali gorje delavstvu in sploh vsem državnim uslužbencem, ako za vlada Radić! On je kmetski demagog, njemu je mestno prebivalstvo, pa naj bo to trgovec, uradnik ali delavec nič in zopet nič. Za njega eksistira le kmet in kmetsko delo. Bil bi to drugi Stambolinski. Potem bi bil delavnik v mestu po 14 ur ne pa 8 ur. Stremena bi rezal mestnim prebivalcem. Delavstvo, ki je teklo pri volitvah za tem kmetskim demagogom in pa tudi »magarci«, ki so se vpregli v njegov jarem, si je hotelo samo sebi zadržati vrat. Niti radikalni, niti Radić niso sposobni, da uredijo našo državo. Ureditev pride le od tiste stranke, ki vse sloje naroda vpošleva in ki se ozira na vse prilike prebivalstva. Mi smo vedno povdarjali, da delavec ne more nič brez kapitalizma, kmet nič brez meščana, Slovenec nič brez Srba in Hrvat. Greh nad našo državo je, da uganja Korošec slovensko hohštaplarijo, Radić hrvatsko in velesrbi svojo velesrbsko, komunist zopet komunistično in kapitalist svojo bankirsko in nihče se neče ozirati na drugega. Vse je pri nas razred in razred in razredni boj. Narod mora priti enkrat do spametovanja. Takrat bo konec demagogije in konec politike norcev in kanalij!

Strokovni pregled.

Pozor! Lesni delavci pri družbi Urotača v Novem mestu se nahajajo v meznem gibanju. Nadalje se nahaja v meznem gibanju delavstvo: cementne tovarne v Mojstrani, kemične tovarne v Libojah, kemične tovarne v Mostah in tovarne papirja v Vevčah, Medvodah, Goricanah, Radčah in Sladkem Vrhu. Delavstvu, ki je brez dela svetujemo, da ne išče v »ori omenjenih tovarnah dela.

Stavka krojaških pomočnikov. V Zagrebu stavkajo krojaški pomočniki, ker jim mojstri niso ugodili 30% poviška plače. Stavka je razširjena na vse krojaške delavnice v Zagrebu.

Zastoj v češkoslovaški tekstilni industriji. Gospodarska kriza v Češkoslovaški je zlasti hudo prizadela tekstilno industrijo. Leta 1914 je štela ta industrija na ozemlju današnje Češkoslovaške 492 obratov z 119.000 zaposlenimi osebami. Letos ima pa popolnoma zaposlenih okrog 20.000, okoli 25.000 pa samo polovično, kar znači nazadovanje za 109.000 popolno zaposlenih. Leta 1914 se je izvršilo tedensko 5 milijonov delovnih ur, letos pa samo 1 milijon. Opaziti pa je v zadnjem času precejšnje izboljšanje.

Stavka kemičnih delavcev na Češkem. Položaj kemične industrije je vsled štrajkov vedno težavnejši. Štrajkujočim delavcem v velikih tovarnah so se pridružili tudi delavci malih tovarn.

Na Angleškem stavka okoli pol milijona stavbinskih delavcev. Zadnja pogajanja so se razbila. Vidi se, da je buržuazija povsod enaka, da ne pusti delavcu človeku vrednega življenja.

Ustavitev dela v industriji jute v Transvalu. V Transvalu je ustavilo 30.000 delavcev industrije jute delo.

Dunajski lesni delavci se nahajajo v meznem gibanju. Lesni delavci so predčasno sklenili kolektivno pogodbo, glasom katere bi se morale njihove mezde izenačiti s cenami življenskih potrebščin. Podjetniki so to pogodbo prekršili s tem, da lesnim delavcem niso hoteli pripoznati zahtev po zvišanju mezd, ko so se cene živl istočasno dvigale.

Grafični delavci na Dunaju v meznem gibanju. Grafični delavci so bili prisiljeni vsled vednega naraščanja življenskih potrebščin, prositi za 10 odstotno zvišanje mezd. Podjetniki so namesto, da bi jim mezde zvišali, zahteve enostavno odklonili.

NAROČAJTE, RAZŠIRJAJTE »UNIJO«. — LIST JE LAST ORGANIZIRANEGA DELAVSTVA.

ZBIRAJTE ZA TISKOVNI SKLAD!

vo v rokah in da bodo kar pojutrnjem že linčali napredne uradnike, učitelje itd. Pokazali so odkrito svoje sovraštvo proti državi in se odpravili — namesto v Beograd — v Zagreb k Radiću, ki je njim enak in njih vreden veleizdajnik. Slovenski klerikalci — do leta 1918 najgrši habsburški petolizniki — so se našli v objemu s Stipico Radićem, ki je njih vreden skladatelj pesmic na čast avstrijskemu cesarju. Prav in pravično je — da so polizali klerikalci peto Stipici Radiću ter s tem pokazali, da stoje v fronti, ki ruje proti obstoju naše države. — Celokupna malopridna klerikalna banda je že pričakovala razbitje države; vseeno jim je bilo, kaj potem.

Pri svojem zagrebškem obisku so si podajali gospodje klerikalci ključ s patroljami gospoda Pašiča, ki mu tudi dopade število Radićevih mandatov. In že so upali, da bodo klerikalci v družbi Radića in radikalcev uspeli s svojimi načrti: dobiti v roke meter, škarje in sukno v Sloveniji. — Toda gospodin Pašič se je umaknil še pravočasno in klerikalci so ostali osamljeni z muslimanarsko družbo — okoli Stipice Radića.

Kaj sedaj? Kako naj izpolnjejo obljube zapeljanim masam? Obljubljali so jim slovensko republiko, avtonomijo, odpravo vseh davkov, vse življenske potrebščine zastoj, in še nebroj »lepih reči, sedaj pa bodo stali pred svojimi zapeljanimi cepci praznih rok!

Toda vse to bi klerikalni sleparji še lahko prenesli. S prižnico, spovednico, škofijskim listom, cvetjem z raznih vrtev in z nemarnim imenovanjem Jezusa bi še vedno precejšnje število svojih cepcev prepričali, da so oni pristni svetniki. Toda izigrali so se, preneglji so se, izdali so se. Treba bo zatajiti sedaj Radića. Kar se jim zna posrečiti pri zapeljanih svojih voliteh — ne posreči se jim pred očmi poštene jugoslovanske javnosti. Sedaj ne vedo, kam naprej, nazaj pa ne morejo dovolj naglo. — Kazen mora slediti, enaka za slovenske kakor za hrvatske veleizdajnike, za klerikalce in Radićevce. Ne bo izostala.

»Magarci.«

Radić, predsednik takoimenovane mirotvorne in čovječanske hrvatske republike se je to nedeljo pošteno izpljuval. Očividno je, da mu to zelo dobro stori. Tudi beograjskim radikalcem in zlasti Pašiću je postalo od »magarcev« takoj bolje. Pašičeva družba je uvidela, da je najbolje zanjo, da se začasno ne razgovarja več z reprezentanti »hrvatske republike«, radikalna vlada je spoznala, da je najbolje zanjo, da demisionira. Koliko se je ta teden črnila razlilo za sporazum ali proti sporazumu z Radićem in njegovimi številnimi »tudi-magarci«. Konečno se je Radiću posrečilo, da je s prijaznimi »magarci« pohodil vse sporazumaše. Eden mu je bil glupan drugi »magarac«, tretji »trotilje«, tako taktira ljubazni vladar Hrvatske diplomatične zastopnike iz tuje Beograjske države. Slovenski radićevski prijatelji so postali popolnoma konfuzni, pišejo o vladni krizi, o sporazumu, o demokratskih izmišljotinah, kratko ne pridejo do sapa. V Zemunu so naše klerikalce in spahove Turke nekaj napadli vročekrvni radićevski mladeniči. Korošec jih je šel zatožiti policijskemu ministru, tam so se pa malo ponorčevali, da so jih hrvaški republikanci naščakali ker Zemun je na Hrvatskem. No Korošec jo je odkuril. Vsak se z drugega norca dela. Živimo v znamenju noreev. Od samega norčevanja nas že vse glava boli. Ali bo že kdaj konec? Ali vendar je Radićem pravzaprav smatrati kot nekako bulo na našem narodnem telesu, po kateri se to čisti. Tudi tak gnjus je potreben ter nam prinaša čiščenje. Radićem je samo radikalizem nezadovoljstva v narodu nasproti državnim upravi, katera se radi radikalne partije ne da izboljšati. Radić je bič za radikalno porodico, ki zares državo smatra za svojo domeno.

legitimiral za Luko Stranjanina. Policija je pa ugotovila, da gre za znanoga žeparja in vojaškega begunca Tomo Vrhovec iz Siska. Vrhovec je nedavno pobegnul od svojega polka v Trebinju in se priključil neki družbi žepnih tatov.

Neki oče je nesel svojega slepega novorojenčka v Zagreb, da bi ga operirali. Otrok je med operacijo umrl. Mrtvega otroka je oče spravil v nahrbtnik in ga vzel s seboj domov. Na postaji v Čapragu je moral počakati in prestopiti na drug vlak. Odložil je nahrbtnik in za nekaj časa nekam odšel. Ko se je vrnil, je zapazil, da je nahrbtnik izginil. Tat je gotovo računal na dober plen...

Velikanski požar. Pretekli teden je nastal v Vrbju pri Zalcu na dosegdaj še nepojasnen način velik požar, ki se je radi hudega vetra razširil po celi vasi. Med prebivalstvom je zavladala velika panika.

Okrevališče »Jadrán«, ki ga ima Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani na otoku Rabu, se bo v kratkem izročilo prometu. Kakor hitro se oddasta razpisani mesti ekonomia in bolniškega strožnika, bo mogoče v okrevališče poslati prve bolnike.

Prerazen tat. V Sarajevu je poneveril neki Košec večjo vsoto denarja, ter je nato zbežal. Pozneje je poslal svojim prijateljem pismo iz Spanije, sedaj pa se je javil iz neke luke v južni Ameriki. Za njim je bila izdana tiralica, ki pa najbrže ne bo imela uspeha, ker se ameriške oblasti le malo brigajo za evropske tiralice in bi bili tudi eksportni stroški iz Amerike v Evropo veliki.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarnen Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljše in najcenejše. Glavna zaloga na drobno in debelo, Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

Kdor ne inserira v »Uniji«, tisti ne računa na odjemalce od »Unije«. Tovariši in tovarišice, zavedajte se tega, ter kupujte le pri tvrdkah, ki inserirajo v našem listu!

Politični pregled.

Naprej ne vejo, nazaj ne smejo.

Naši klerikalci so prijeli za smolo, ko so objeli Radića. Tako se je moralo zgoditi.

Kdor je opazoval bolj natanko način in sredstva klerikalne agitacije, je moral že pred volitvami videti, da se nahaja klerikalni napuh blizu padea. Takj so bili, da so že pred 18. marcem pokazali; potem pa, ko so dosegli pri volitvah izmed 26, kar 21 mandatov, se jim je zvrnelo v glavi. Mislili so, da imajo že celo drža-

prizidal hiši na drugem koncu prostoren hlev, kakršnega ni bilo v celi vasi.

Joža se je sedaj zopet preselil v domačo vas. Pri razdelitvi Korenetovega posestva mu je pripadlo nekaj polja, travnik in gozd in pa domača »kajža«, kjer se je sedaj nastanil s svojo ženo in otroki. Svojo hišico v »Pušavi« pod goro je prodal in dobil zanjo lepe denarce. Hodil je sicer še vedno na delo v mlin, kadar pa je bil doma, je pridno delal na svojem posestvu in pomagal svoji dobri, marljivi ženi.

Marijani in Neži je bilo kmalu žal, da sta tirali stvar tako daleč, da se je vse razdelilo in razprodalo. Kam je vse gresta. Kaj naj pričneta z denarjem? Ali naj gresta služiti za dekle? Oni — Korenetovi! Na močitev za enkrat niti ni bilo misliti. Kdo jih bo pa maral? Saj so jih zapustili celo nekdanji prijatelji! Ali naj gresta služiti v mesto, kjer jih nihče ne pozna? Tudi ne, saj sta navajeni samo kmečkovega dela! In tako jima ni preostajalo drugega, kot da sta zopet nazaj kupili nekaj polja, par travnikov in gozdov ter prodano hišo s poslopji in pritklinami, seveda veliko dražje, kakor je bilo prodano. To pa je bilo tudi vse, kar jima je ostalo od nekdanj tako velikega in slavnega Korenetovega posestva.

lavsko Unijo. Danes Vam pa pove-
mo, kaj nas je privedlo do tega. Raz-
mere, ki vladajo pri nas so neznos-
ne, šikanira se nas od vseh strani,
plače imamo take, da nas je sram
povedati, ker bi se nam vsak sme-
jal, da smo tako neumni in se pu-
stimo izkoriščati. Gospod Tondola
morda misli, da je bog v St. Janžu.
Ako bi pomislil, da mora celo živina
za težko delo imeti dovolj krme, bi
nam gotovo izboljšal položaj.

Mokronočani.

Gospodarstvo.

Kakšen denar se smatra za po-
škodovan neraben denar. Za poško-
dovan denar se smatra tak kovani
denar, pri katerem se na prvi pogled
vidi, da je namenoma poškodovan (s
preluknanjem, piljenjem, struženjem,
izpiranjem v tekočinah itd.) ne z
redno vporabo. Papirnat denar se
smatra obče za poškodovan in za pro-
met neraben, ako ga manjka le ne-
koliko, ako so napisani in podobe na
njemu izlizani ali z črnilom ali s ka-
ko drugo tvarino zamazani. V sploš-
nem je treba pri papirnatem denarju
strogo paziti.

Novi avtomatični mlini v Srbiji. V
Čačku in Kruševcu bodo začeli v naj-
krajšem času obratovati veliki avto-
matski mlini. Ti mlini bodo produci-
rali dnevno preko sedem vagonov
mlevskih izdelkov.

Železniška zveza Slovenije z mor-
jan. Slučajno smo zvedeli, da je di-
rekcija za zgradbo novih železnice de-
finitivno odločila za zgradbo Klodič-
Hrovat-Kavčičeve proge Kočevje-Čr-
nomelj-Severin-Vrbovsko.

Organizacijski vestnik

Vse podružnice, ki žele, da se
vrše na dan 1. maja shodi in sestan-
ki, naj nam javijo vsaj do 25. t. m.

Vse podružnice, ki so v zaostan-
ku s članarino, prosimo, da nam isto
nemudoma dopošljejo. Volitve so
minule in čas organizatoričnega dela
je prišel. Zatorej na delo! Ne odla-
šajte od danes na jutri, kar lahko
storite že danes.

Dolnja Straža. V nedeljo, dne 22.
t. m. ob 2. uri popoldne se vrši v

Dolnji Straži v gostilni Erjavec za-
upniški sestanek SSDU. Dolžnost
vseh članov je, da se sestanka ude-
leže v polnem številu. Pridite za
gotovo in sigurno vsi, ki Vam je na
srцу dobrobit delavstva. Odbor.

Za tiskovni sklad so darovali:
A. Langof 3 Din, I. Šaupah 5 Din, J.
Celarc 5 Din, J. Cač 2 Din, Fr. Sku-
bic 1 Din, Fr. Klančar 1 Din, A.
Klančar 1 Din, J. Sežkar 1 Din, M.
Kovačič 1 Din, J. Zura 1 Din, J. Cur-
halek 2 Din, J. Čeč 5 Din, I. Rapol-
lec 5 Din, Fr. Bauman 5 Din, A.
Merljak 13 Din, I. Fabjan 10 Din in
J. Grašič (nabrano blok) 46 Din.
Skupaj 107 Din. Vsem požrtvoval-
nim darovalcem priskrba hvala! Ži-
veli nasledniki! Prispevki se pošil-
ljajo na naslov: Tajništvo SSDU,
Ljubljana, Narodni dom, I. nadstr.
Nadalje bomo prispevke objavljali
sproti in sicer v vsaki številki Unije.

„Svoji k svojim!“

Razno.

Četvorke je povila žena najem-
nika Vittorio Verones v vasi Lonigo
in sicer dva dečka in dve deklici. —
Novorojenčki kakor tudi mati so po-
polnoma zdravi. Vsega skupaj ima
zakonski par sedaj osem otrok.

Tobak in angina pectoris. Zastrup-
ljenje potom tobaka se širi rapidno.
Nekatere vlade so zadnje čase izda-
le zakon, po katerem je prepovedano
kajenje mladini do 16. leta. Ena iz-
med tipičnih bolezni je »angina«
pectoris. V Italiji je umrlo za to bole-
znijo leta 1914 1123 kadilcev, leta
1916 pa 1158. Radi tega pravijo raz-
ni dobri svetovalci kadilcem, da naj
nikar preveč ne kade, naj ne požirajo
tobakovega dima in naj se poslužu-
jejo rajše cigare in pipe kot pa ci-
garete.

Vlak ga je povozil. V Nattingha-
mu v severni Ameriki je ponesrečil
naš rojak Anton Kavšek. Sel je pre-
ko železniškega tira z namenom, da
počaka vlaka, ki ga naj pelje v Cle-
veland. Toda v trenutku, ko je stopil
preko tira, je pridrvel vlak in ga
smrtno razmesaril. Star je bil 82 let.

*Prporoča se restavracija na glav. kolodvoru
v Ljubljani.*

OGLEJTE SI

pri tvrdki

novo zalogo manufakture za ženske in moške
obleke, srajc, hlač, nogavic, kravati i. t. d.

M. FELDIN, MARIBOR

GRAJSKI TRG ŠT. 1

VETRINJSKA ULICA

Najnižje cene!

RAJKO ZOTTER

MARIBOR, Dravska ulica številka 10

izdeluje zimske suknje, raglane, površ-
nike, športne obleke, sokolske kroje,
ter različne obleke. Sprejemajo se tudi
stare obleke v popravilo. — Dohod
pri Veliki kavarni po stopnjicah.

Cement, apno, gips,

strešna lepenka, karbolinej, wat-
proof, drvocement, Hatschek-
eternit, mavčne plošče,
i. t. d. nudi po naj-
nižji ceni tvrdka

Kosta Novakovič in drug

Ljubljana, Miklošičeva cesta številka 13

I. BALOH MARIBOR

Priporoča v nakup razne toaletne potrebš-
tine, kakor mila, kolinske vode, olja za lase
itd. Nadalje nogavice, naramnice,
košare za potovanja
in pleteno pohištvo.

Na drobno.

Na debelo.

Priporoča se manufakt. trgovina
ANTON POŠ

Maribor, Aleksandrova cesta

Cene najnižje! Roba najboljša!
Svoji k svojim!

Iv. Bonač

zaloga papirja priporoča vse pisar. predmete.

IVAN KRAVOS

Trgovina in zaloga
Aleksandrova cesta 13

MARIBOR

Sediarska delavnica
Slomškov trg številka 6

Različne opreme za težke in lahke voznje,
kakor tudi vse v to stroko spadajoče potreb-
ščine za konje. — Velika izbira potnih kov-
čkov, listnic, denarnic, tobačnic, nahrbtnikov
i. t. d. — Nagobčniki, ovratniki in biči za pse.

Gamaže

Gonil. jermeni v vseh širinah od 30-250 mm
iz la usnja.

SLAVENSKA BANKA d.d. ZAGREB

PODRUŽNICA: LJUBLJANA, Sv. Petra c. 24

Del. glavnica in rezerve Din 50,000.000. Vloge čez Din 125,000.000.

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Du-
brovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor,
Murska Sobota, Osijek, Sarajevo, Som-
bor, Sušak, Šibenik, Šabac, Velikovec,
Vršac.

Ekspoziture:

Rogaška Slatina (sezonska),
Skofja Loka.

Agencije:

Buenos Aires, Rosario de Santa
Fe.

Afilijacije:

Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslaven-
ska industrijska banka d. d., Split; Balkan
Bank r. t., Budapest Vaczi utca 35; Bank-
haus Milan Robert Alexander, Wien I.,
Augustinerstrasse 8.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.